

Värdefulla hundraser

Återutgivning av text från 1917

En publikation från
e-boksbiblioteket.se

Värdefullaste hundraserna.
Återutgivning av text från 1917

av Hugo Samzelius

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-503-0

Copyright © 2019 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.

Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

I den här e-boken får du läsa mer om de många hundraser som var viktiga för lantbruket och jakten i början av 1900-talet.

Du får också veta lite mer om de första sällskapshundarna här i landet.

Den här texten publicerades ursprungligen år 1917 i tidskriften "Svenska kalendern 1918. En årsbok för alla" med rubriken "Våra husdjur. VII. Våra värdefullaste hundraser".

Författare till texten är Hugo Samzelius (1867–1918) som var hovjägmästare och en av landets främsta experter på hundar. Samzelius var bland annat aktiv i Svenska Kennelklubben.

Eftersom den här texten skrevs i början av 1900-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

Värdefullaste hundraserna år 1917

Den här texten publicerades ursprungligen år 1917 i tidskriften "Svenska kalendern 1918. En årsbok för alla" med rubriken "Våra husdjur. VII. Våra värdefullaste hundraser". Författare till texten är Hugo Samzelius (1867–1918).

Hundarnas rasindelning har i skilda länder och under skilda tider alltid skett enligt olika system. Hundsportens förlovade land England skiljer helt enkelt mellan *sporthundar* och *icke-sporthundar*. Hos oss följes numera den för hundsportens utveckling nitälskande Svenska Kennelklubbens indelning: *spets hundar, drifvande jakthundar, tyska spårhundar, hundar för jakt å fågelvildt, terriers och pinschers, vakt- och sällskapshundar* samt *knähundar*.

I fråga om våra värdefullaste hundraser är man hänvisad till att fästa sig företrädesvis vid den nytta, de göra. Här kommer man då, om den nyssnämnda indelningen följes, att i första hand uppmärksamma två spets hundraser, nämligen den *lappländska spetsen*, vanligen kallad *lapphund*, samt den *norrländska spetsen*, mestadels benämnd *gråhund*. Den förre är den renskötande lappmannens oundgänglige hjälpare vid djurens vallning eller förflyttning, den senare icke blott en för-

träfflig och mångsidig jaktkamrat (på älg och skogsfågel) utan äfven af högt värde såsom pälsdjur.

Beträffande de drivande jakthundarna, som omfatta spårhundar och taxar, möta vi först *stövvarna*, af hvilka *Hamiltonstövaren*, äfven kallad *svensk stövare*, och *Schillerstövaren* äro af största betydelsen. Stövvarna, som hafva till arbetsuppgift att till den utposterade skytten framdrifva det vilda, äro kanske de hundar, hvilka mest tagas i anspråk för jaktbruk i vårt land och betjäna den ekonomiskt värdefulla svenska jakten. De äro användbara på räf, hare, älg och rådjur. *Taxarna*, vare sig de äro släthåriga af skilda färger, stråfhåriga eller långhåriga, användas för att utjaga eller tillrättaskaffa räf eller gräfling, som vid förföljelse eller efter skott gått i gryt och sålunda sökt undandraga sig jägaren.

Af fågelhundarna äro hos oss företrädesvis i bruk den släthåriga *pointern* och de tre långhåriga setterraserna: den ljusa *engelska settern* med svarta, bruna eller gula tecken i fällen, den röda *irländska settern* och den svarta *Gordonsettern*. Dessutom har under senare åren införts ett icke obetydligt antal *tyska hönshundar*, *Vorstehhundar*. Såsom af den sista benämningen tydligen framgår, hafva fågelhundarna sig förelagdt att uppsöka och fatta stånd för å marken tryckande fågel — tjäder, orre, ripa, raphöns och fasan — samt sålunda lämna den anryckande jägaren tillfälle till skott, då fågeln flyger upp. För fågeljakten och jaktvården äro dessa hundar outhärliga samt intaga samtliga i vårt land en särdeles hög ståndpunkt, tack vare flerårig, genom Svenska Kennelklubben åvägabragt rasförädling, åskådliggjord genom de årliga hundutställningarna, och utbildning i jaktligt hänseende, företedd genom årliga jaktprof.

Bland *terriers* inskränka vi oss här till att omnämna *foxterriers*,

hvilka hafva samma jaktbruk som taxarna, förutom det att de i likhet med flera andra terrierraser jämväl äro goda råttfångare. Äfven torde böra framhållas de så som polis- och skyddshundar viktiga och betydande raserna *Dobermannpinscher*, af tysk börd, samt den ursprungligen från England härstammande *Airedaleterriern*, som numera finnes på framstående sätt företrädd jämväl i Tyskland och icke oäfvat representerad också hos oss.

Bland *vakt- och sällskapshundarnas* stora grupp möta åtskilliga raser af betydenhet. För att icke trötta med en massa namn vilja vi blott framhålla och erinra om följande. *Tyska herdehunden* har hos oss vunnit ständigt ökad spridning samt gjort sig omtyckt för sin stora vakksamhet, hvarför den också högt skattas såsom polis- och skyddshund. I Tyskland användes den nu i stor utsträckning såsom sanitetshund för att uppspana och bringa hjälp åt sårade soldater. *Skotska herdehunden (Collie)* är också en i vårt land mycket spridd och värderad ras, äfven här ej sällan använd för vallning af kreaturen. De snabba *vindhundarna*, de väldiga *Bernhardinerhundarna*, *Newfoundländerne*, *danska hundarna* tillhöra jämväl denna grupp, äfvensom *puclarna* och de till utseendet förskräckliga men vanligen godsinta *engelska bulldoggarna*.

I fråga ändtligen om damernas *knähundar* finnas en hel del små näpna raser, hvilkas förädling varit föremål för intresseradt arbete. Vi erinra här endast om *dvärgspetsarna*, *dvärgpinscherna*, *dvärgpuclurarna* och skilda raser *Toy-Spaniels*.

Hugo Samzelius.

Viktiga ord och personer

Hamiltonstövare.

En hundras som framavlades av hovjägmästaren Adolf Patrik Hamilton (1852–1910). Hundrasen anses av många i dag som Sveriges nationalhund.

Samzelius, Hugo.

[1867–1918] Svensk författare och jägmästare. Tjänstgjorde som jägmästare på ett stort antal platser runt om i Sverige. Var redaktör för tidningen "Jägaren" och för Svenska kennelklubbens tidning.

Schillerstövare.

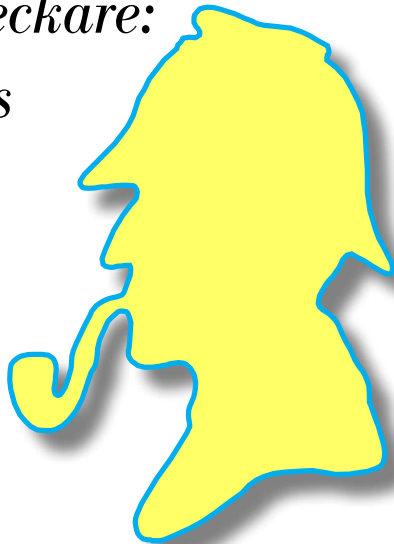
En hundras som framavlades av svenske lantbrukaren Per Schiller (1858–1892) i Stenungsund.

*Om du gillade den här e-boken
så kolla in våra deckare:*

- *Sherlock Holmes*
- *Filip Collin*
- *Leo Carring*
- *Asbjörn Krag*
- *Auguste Dupin*
- *Dick Donovan*

Mer info: www.klassiskadeckare.se